

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Preveč površnosti je v obdelovanju naših novih vinogradov.

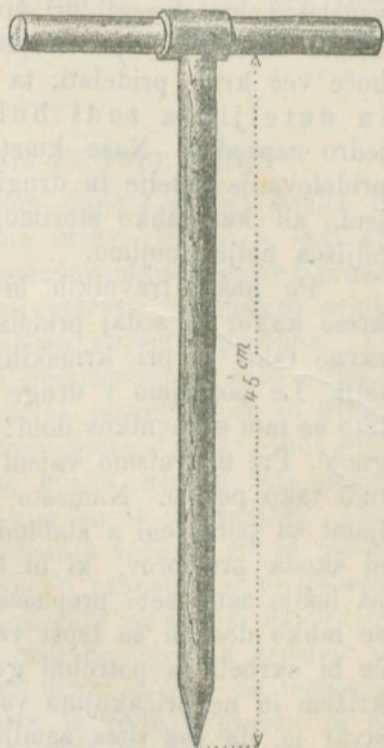
(Dalje in konec.)

Neverjetno je, da bi se našel dandanašnji, ko se ukvarjamo že vendar toliko let z novim vinogradstvom, le še kak vinogradnik, kateri bi ne vedel, zakaj da ne sme pri cepljenih trtah evropski les priti pod zemljo. Ker se pa to vendarle godi, in pri malih posestnikih vinogradov niti redkokrat, hočemo povedati, iz kakega vzroka da ne sme evropski les pod zemljo. Stvar je taka-le: Kakor hitro pride evropski les pod zemljo, se tam ukorenichi. Na koreninah evropskega lesa naselijo se pa iz ameriških korenin, na katerih se vedno več ali manj trtnih uši nahaja, uši na evropske korenine. Na teh zabodejo svoje rilčke skozi lubad (kožo) v les in srkajo sok iz njega. Ta škoda, srkanje soka iz korenin, pa ni poglavitna, katero povzročijo trtne uši, ampak poglavitna škoda je ta, da vsled ranjenja korenine pričnejo gniti ter da odgnijejo in z njimi vred tudi trta. To naj bi naši vinogradniki vendar vedno v spominu obdržali, in naj bi torej nikoli nikake cepljene trte tako grubali ali pa tudi sadili, da bi prišel evropski les pod zemljo. Nadaljujmo sedaj s površnostimi v obdelovanju naših novih vinogradov.

Kadar so trte obrezane, se jih nakoli. Tudi to delo se ne opravlja povsod popolnoma tako, kakor bi se moralo. Kole, težke, velike zatika se namreč le z rokami oziroma s tem, da se jih z rokami večkrat navpik v zrak dvigne ter potem s silo v zemljo porine, tako da nastanejo v tej luknje, v katerih koli potem stoje. Da je zemlja globoko prekopana in dovolj vlažna, torej ne presuha in vsled tega trda, je taka kolitev še dobra. Kakor hitro je pa le plitvo okopan vinograd, in tako je pri nas v večini slučajev, in je vrhu tega

še zemlja suha, trda; potem je taka kolitev navadno le malo vredna, ker tako zataknelo kolje poznejše kaj rad veter prevrže, in dela postavljanja takih prevrženih kolov s trto vred ni ne konca ne kraja. Lahke, klane, prilično kratke jelove kole zatika se pa kar s težo života v zemljo. Ena kakor druga kolitev ima, kakor rečeno, to posledico, da veter kolje, ko se trtno mladje okolo njih priveže, kaj rad s trto vred na tla vrže, pa tudi počasi gre izpod rok, že celo pri zanikrnih delavcih. Zakaj bi se ne posluževali za kolitev takih železnih svedrov, kakoršnega kaže podoba št. 1. S takim svedrom je luknja kaj hitro v zemljo narejena, in naj bode tudi suha, trda, in kol stoji v tako napravljenih luknjah tako trdno, da ga zamore veter prej odlomiti že celo ako je trhlen, nikoli pa ne prevreči. Tak sveder stane le par grošev, in izplača se gotovo ne v enem letu, ampak v enem tednu. Zakaj bi si torej vsak posestnik vinograda par takih svedrov ne omislil ter z njih pomočjo kolil? Naročite si jih v zimskem času, da jih bodele spomladi v roke vzeli. Kar se tiče vežnje trt na postavljeno kolje, se ne pazi čestokrat kar prav nič, kako da se trte k temu poveže. Vidi se lahko napnence neredkokrat kar navpik vezati, ali pa tako, da je zgornji konec napnenca sicer poševno vezan, toda ne navzdol proti dolini, ampak navzgor proti vrhu hriba. Navpična vežnja napnencev je le pri vežnji takozvanih prerezavk umestna, sicer pa nikoli. Ravno tako je napačno, napnence sicer pošev, pa namesto navzdol, v kreber vezati. Z obojno tako vežnjo sili se raščo v zgornji konec napnenca, zatira se jo pa na palcu in v zdolnjem delu napnenca, kjer se jo ravno potrebuje za pridobitev čvrstega lesa za režnjo prihodnjega leta. Napnence veže naj se torej vedno navzdol, in le ako bi bila nevarnost, da se pri tej vežnji kateri poškoduje, odlomi, izjemoma gor. Največja površnost se pa nahaja v naših novih vinogradih marsikje v izvrševanju poletne režnje, v izvrševanju takozvanega mandanja in skrajšavanja pognankov. V kolikih vinogradih se ne pusti kar vse pognanke, kolikor jih na trti zraste, v miru, čisto nič odstranjene ali pa skrajšane naprej rasti? V kolikih se k večjemu po deblih nastale pognanke omanda, ali kakor pravimo po domače, podobere. Tako površno delo slabi trto, ker se na nji razun grozdja takorekoč tudi kurjavo prideluje. Tako površno delo pa še posebno zorenje grozdja ovira, gnijenje istega pa v količkaj deževnem vremenu jako jako pospešuje.

Pravilnemu izvrševanju mandanja in skrajšavanja pognankov se je treba privaditi, ne pomaga nič, kajti

Podoba št. 1.

sicer bo kaj kmalo ob vinograde, in grozdje gnilo bo še bolj kakor nam že tako prerado gnije, to vsled skorej vsakoletnega, kaj neugodnega vremena ob času zorenja, torej ob trgatvi. Kako in kdaj da naj se pa to delo, mandanje in skrajševanje pognankov, pravilno vrši, o tem pisali bomo še na spomlad, prej ko se bo isto vršiti pričelo. Kaj napačno se vrši oziroma tudi popolnoma opušča se pa pri nas tudi gnojitev novih vinogradov, o katerem delu bomo pa pozneje enkrat objavili posebni članek.

—1—

Kako so letos na Dolenjskem obrodile tuje vpeljane vrste grozdja?

Od kar se je pričelo po Dolenjskem z državno in deželno pomočjo širiti novo vinogradstvo, širiti pričele so se tudi nove tuje vrste, večinoma nemške vrste grozdja. Opravičeno se je to zgodilo, kajti na Dolenjskem se ni šlo le zato, vinogradstvo ohraniti, ampak posebno tudi za to, da se vinski pridelek zboljša v svoji dobroti. Šlo se je zato, med stare dolenjske vrste grozdja, torej med lipovšno, belino, javor, škilino, zeleniko, žametasto in blinsko ter tičensko črnino, katere so vse le za jako obilni pridelek ustvarjene, ne pa tudi za prav dobri, še manj pa za fini, take vrste uvesti, katere bi mogle vinski pridelek v dobroti zboljšati, do večje vrednosti povzdigniti. In ta namen se je doseglo z vpeljavo finih kvalitetnih vrst kakor: veltlinca, laškega rizlinga, belega burgundca, ortliberja, traminca, španjola, silvanca, portugalke, črnega burgundca v zaželjeni meri.

Kdor se spominja prejšnjih dolenjskih namiznih vin običajne vrste, recimo po stari navadi prejšnjih čvičkov, in jih primerja z dandanašnjem vinom, mora pač resnici na ljubo pripoznati, da je razloček pač velik, da jako velik. Kako kislina in zdravno slabotna so bila skoraj brez izjeme prejšnja vina, in kako prijetna kislikasta ter ravno za prav močna, so dandanašnja? — In kakšna vina narejena iz samih na novo vpeljanih vrst dobimo dandanašnji tu in tam? Kake rizlinge, bele burgundce, veltince, portugalke i. t. d. se toči po naših finejših gostilnah. Taka vina so dostikrat taka, da starokopitni dolenjski vinogradnik, kateri se drži še zmerom tudi v novih vinogradih le stare lipne beline, zelenike, žametaste črnine i. t. d., niti verjeti neče, da je tako vino res na Dolenjskem pridelano, da on utegne še celo trditi, da niti mogoče ni, da bi se taka vina na Dolenjskem pridelala. Žali Bog! da se taka fina kvalitetna vina od strani manj omikanih pivcev, in to osobito od strani starokopitnih vinogradnikov, še celo prištevajo nepristnim vinom. V njih pogreša mož, vaje prejšnjim čvičkom preobilo kislino, v njih najde obilo množino alkohola, katera stori, da ga ima en liter čez in čez dovolj, med tem ko ga je prej tudi tri lahko vase spravil, in sodba je storjena, vino ni pristno, vino je zblodeno, fabricirano. No resnica je pa vendar, da zelo vse na Dolenjsko vpeljane tuje vrste grozdja, razven laškega rizlinga in veltlinca, v primeri k našim starim sortam, skromno rodijo, tako da jih smemo prištevati tako zvanim gosposkim vrstam. In ravno letos opazuje se sploh povsod po Dolenjskem, da so zelo vse vpeljane žlahtne vrste, izvzemši laški rizling in osobito pa veltlinec, v primeri s starimi domačimi vrstami; res kaj skromno, da recimo kar naravnost slabo obrodile. Ljudje, vinogradniki

tarnajo, tožijo, da sliši se izjave, da takih vrst niti več zaplodvali ne bodo, ampak le prejšnjih starih so bodo zopet poprijeli. Take izjave so pač prenačljene in nepreračunene, kajti vsak kdor se tako izjavlja, ne misli na posledice, ako bi se izjave tudi res izvedle. Tuje uvedene vrste razun laškega rizlinga in veltlinca same zase saditi, ter iz njih samih vino napravljati; je res pri naših dolenjskih razmerah gospodarsko neopravičeno, nepriporočljivo. Take vrste dajejo na prostoru, na katerem bi se lahko 20 hektov prav dobrega namiznega vina pridelalo, komaj 10 hektov prav finega vina. No prvo proda se prav lahko po 44 do 48 vinarjev liter, naj se proda drugo recimo po 60 vinarjev vrže ono šele 600 kron namesto 800 do 960, in to pri enakem strošku obdelovanja, veliko pa težjem trudu prodaje. Da bi se pa nove na Dolenjskem vpeljane vrste, zaradi letošnje nepovoljne rodovitosti, kar opustilo, ter jih v prihodnosti z samimi starimi nadomestvalo, to Bog ne daj, ker to bilo bi smešno, da odločno neumno ravnanje. One so kar naravnost zabela našim navadnim namiznim vinam, zato ne zametujmo jih, ampak v pravi meri zaplodujmo jih še najprej osobito: veltince, rizling, portugalke.

—1—

Kolikor več krme — koliko več dohodka.

Živinoreja je glavni steber dolenjskega kmetijstva. Odkar se vzdiguje cena živini, postajajo dohodki živinoreje zmeraj večji. Naši gospodarji uvidevajo to prav dobro in si prizadevajo izrežati bolj lepo in dragoceno živino. Nekaj so tudi že dosegli. Le pogledjmo n. pr. na naše živinske sejmove in hitro se prepričamo, da je živina veliko lepši kakor je bila pred desetletji. Ali mnogo se da še doseči v tem pogledu! Če hočemo našo živinorejo povzdigniti na slično stopinjo, kakor je po drugih krajih, po tem moramo povzdigniti pred vsem pridelek krme. To je glavni in najvažnejši pogoj! Kolikor več krme bomo pridelovali,oliko lepše vspehe bomo dosegli pri živinoreji in toliko lepše dohodke bomo imeli pri svojem gospodarstvu. Kdor pa hoče več krme pridelati, ta mora svoje travnike in deteljišča tudi bolj gnojiti! V tem tiči jedro napredka. Naše kmetije niso velike, prostori za pridelovanje detelje in drugih krmskih rastlin so omejeni, ali kar lahko storimo, je to, da travnike in deteljišča bolj gnojimo.

Po naših travnikih bi lahko pridelali dosti več krme kakor je sedaj pridelamo, ali brez gnoja ne, in ravno tako je pri krmskih rastlinah, posebno pri detelji. Le pogledjmo v druge kraje, n. pr. v Švico, koliko se tam s travnikov dobi! Zakaj? Zato, ker jih pridno gnojé. Pri nas nismo vajeni travnikov gnojiti, zato nam tudi tako pešajo. Namesto z dobrimi travami in deteljami so poraščeni s slabimi zelišči, mahom itd. Kaj ni škoda prostorov, ki bi lahko dajali bogate košnje, pa ležijo sami sebi prepuščeni? Pa tudi pri detelji bi se lahko dosegli še lepši vspehi in bogatejši pridelki, če bi skrbeli za potrebni gnoj. Zato pa ne držimo rok križem in ne pričakujmo vsega le od vremena! Glavna stvar je, da vsa tista zemljišča dobro gnojimo, na katerih pridelujemo krmo. Razun domačih gnojil se priporočajo v ta namen tudi umetna gnojila, ki zlasti na detelji več zaležejo in več koristijo kakor domači gnoj.

Prav v pridni porabi umetnih gnojil nam je zazreti glavni pripomoček za zboljšanje krmskega pridelka in s tem vred tudi za povzdigo naših dohodkov. —r—

Nevarnosti jesenske paše.

Jesenska paša je po naših krajih zelo važna. Posebno veliko nam koristi, če je jesen dolga in lepa. V takih letih si prihranimo veliko krme, ki smo jo pripravili za zimo, in veliko lažje izhajamo spomladi. Z jesensko pašo se pa tudi živina utrdi, okrepeča. Kaj pa je boljša za živino kakor dobra paša na svežem zraku, posebno pri nas, ko imamo povsod nizke in tesne hleve? Jesenska paša ima pa tudi svoje nevarne in slabe strani in na to hočem opozoriti danes naše gospodarje. Sleherno leto se pripeti, da nam gre na jesenski paši kako živinče po zlu, ker se je preobjelo. Posebno nevarna je v tem pogledu paša po mladi detelji. Pašo po mladi detelji je zaraditega izkoriščati z vso previdnostjo, sicer smo sami krivi nesreč, ki se nam lahko pripete. Posebno moram svariti naše gospodarje pred jutranjo pašo po rosni detelji in sploh pred pašo po mokri detelji, kajti mokra mlada detelja je silno nevarna za napenjanje. Tako imenovana strniščna detelja je pa zmeraj nevarna, tudi če ni mokra ali rosna. Zato se je pa take paše kolikor mogoče ogibati. Strniščna detelja je še najbolj porabna, kadar jo je že slana oparila in je vsled tega nekoliko ostarela. Pa še v tem slučaju naj se živina najprej drugje pase, predno se žene na tako deteljo.

Zjutraj, ko je rosa, se tudi priporoča, da predložimo živini nekaj suhe ali druge zelene krme v jasli, predno se žene na pašo, da ne pride s teščim želodcem na mrzlo in rosno pašo. Dobro je tudi, da se živina v tem slučaju pred pašo napaja.

Jesenska paša je za molzne krave najbolj ugodna ob lepem in suhem vremenu. Če nastopi mrzlo deževje, potem ni dobra za molzno goved. Izkušnje uče, da krave ob taki paši manj molzejo. Živali se na taki paši sicer vtrjujejo, toda na škodo mlečnosti, ki začne pri slabem vremenu pojemati. —r—

Važno vprašanje za rejo svinj.

Krave s tretjim teletom dajejo največ mleka in najlepša teleta. To je znana stvar. Slično je tudi pri svinjah. Svinje s tretjim gnezdom dajejo največ praset in najboljša praseta. V tej starosti so namreč svinje popolnoma razvite in za pleme najbolj sposobne. To vedo prav dobro izkušeni prašičerejci in zato puščajo svoje svinje po 2 do 4 leta za pleme in, če so svinje posebno rodovitne in posebno dobre dojivke, tudi dlje. Vse drugače pa ravna po krajih, kjer je reja plemenih svinj malo razvita in kjer se še le vpeljuje. Tam najdemo pogostoma, da se svinje večkrat že po prvem porodu opitajo in pokoljejo. To ravnanje se ne da odobravati, ker je za napredek reje naravnost škodljivo! Pri taki reji ni mogoče priti do ugodnih vspehov in do posebno lepih prašičev. Kajti s tem, da jemljemo za pleme zmeraj le praseta iz prvega gnezda in da ravnamo dosledno tako, da rabimo namreč mlade svinje le po enkrat za pleme, s tem slabimo rejo od roda do roda. In če smo še tako neprevidni, da vodimo svinje

prezgodaj po plemenu, recimo v starosti 7 ali 8 mesecev, kakor se to pri nas prav rado zgodi, potem ni nič čudnega, če ostanejo živali majhne rasti in če se pokažejo razni nevspehi pri prašičih. Ne vodimo tedaj premladih svinj po plemenu in glejmo tudi na to, da pridržimo dobre svinje po več let za pleme in da jemljemo za pleme raje praseta iz poznejših gnezd. — Po prvi in drugi skotitvi naj se opitajo in zakoljejo tiste svinje, ki niso dosti prida, ki so premalo rodovitne in ki so sploh slabe dojivke. Posnemajmo v tem oziru tiste kraje, kjer je svinjereja razvita in ravnajmo tudi pri nas tako! —r—

Politični pregled.

Državni zbor se je zopet začel; hrupa in nemira je bilo dosti, koristi pa malo. — Naši poslanci se res trudijo storiti kaj za svoje volivce. Poslanec Pfeifer in tovariši so nujno predlagali, naj vlada dovoli primerno podporo pogorelcem iz vasi Desinec v črnomaljskem okraju ter posestnikom v črnomaljskem, novomeškem in krškem okraju, katerim je toča vnovič meseca julija in avgusta napravila mnogo škode. — Posl. Povše in tovariši so nujno predlagali državno podporo po toči poškodovanim posestnikom v sodnih okrajih Mokronog, Radeče in Trebnje. — Prav živahno pa je življenje v odseku za volivno preosnovo. Poslanci pridno delajo, da bi prišla predloga čimprej v zbornico. Eden poslanev je sprožil predlog, da se uvede pluralitetna volivna pravica, to je, da bi nekateri imeli pri volitvah več glasov ko drugi. N. pr. kmet, delavec samo enega, oni, ki je izvršil srednje šole ali ima gotovo svoto premoženja, pa po dva ali celo več. Da bi bila to nesmisel, ko se bojuje boj za splošno in enako volivno pravico, je vendar umevno. In le neodkritosrčni, strankarsko samopridni poslanci se morejo ogrevati za kaj takega. Tak je n. pr. poslanec dr. Tavčar, ki bi silno rad imel tako volivno pravico, tako da se je to celo drugim poslancem preveč smešno zdelo. Pa še drugače se je postavil ta „svobodoljubni slovenski rodoljub“. V odseku je vpričo sovražnikov slovenskega ljudstva povdarjal, da slovenski župani niso zmožni izvrševati nalogo, koju jim prisoja nov volivni red, češ, da so župani na Kranjskem bolj nevedni, bolj neumni, bolj nesposobni, nego župani drugod. Svzel je samo ljubljanskega župana. Tudi je trdil, da mnogi župan pri nas niti brati in pisati ne zna. Izkratka, poniževal in mazal je po svojih močeh naše župane pred zbranimi zastopniki vseh narodov in vseh dežel. Razume se, da so se navzoči sovražniki našega naroda zadovoljno smejali. To je suho dejstvo. Recimo, da bi bil kdo naših poslancev zbleknil tako, ali bi mu bili nametali najlepših priimkov, kakor izdajalec itd.! Toda dr. Tavčarju njegovi pristaši tudi take budalosti in zlobnosti ne zamerijo. Okrcal ga je dr. Šusteršič, a pred slovenskim svetom nosi sramotni pečat človeka, ki daje sovražnikom svojega naroda sam orožje v roke. To stori zaslepljena strast!

Govorilo se je mnogo in pisalo te dni, da je cesar bolan; pa ni nič hudega, le malo se je prehladil ter se mora radi svoje visoke starosti pač varovati in ostati doma.

Na Turškem se menda res pripravljajo na vojsko, ker je sultan ukazal mobilizirati solunski vojaški zbor. Grki so baje Turkom ponudili svojo pomoč v slučaju vojske z Bolgarijo, da bi se tako znosili za zadnje prepire in praske, ki so bile med njimi in Bolgari.

Na Ruskem se razmere niso obrnile na boljše, prej na slabše. Prekucuhi so umorili generala Trepova, kateremu je bilo izročeno varstvo carja, carske družine in carskih palač.

Španski pravosodni minister zahteva, da se kaznuje neki neustrašeni škof, ki je v svojem pastirskem listu povedal golo resnico o civilnem zakonu.

LISTEK.

Satan v človeški podobi.

(Poslovenjeno.)

V gosposki sobi vile „Sirmione“ sta sedela dva gospoda pri peči in se živahno razgovarjala. Že je bil april, a zunaj je medlo kakor o sv. Neži, na polju je ležal sneg čevelj in višje na debelo, drevesa bližnjega gozda pa so se šibila pod belo, mehko, mokro težo. Gorkota, ki je prihajala iz peči pri odprtih vratcih, dela je obema jako dobro; pa so goreli v peči tudi taki panjači, da je imel lizajoči in švigajoči plamen dosti posla, predno jih je spremenil v živo žarečo prasketajočo žrjavico. Eden teh gospodov je bil mlad in lep mož, še zavrt v popotni kožuh, prav kakor se je bil pripeljal iz glavnega mesta. Villa „Sirmione“ je pripadala mali vasi, ki je bila skoraj pol ure oddaljena od železniške postaje. Baron Viljem Dolinar — tako je bilo ime temu gospodu — je bil lastnik vile, in se je bil ravnokar pripeljal na saneh od postaje. V svoji vili je našel precej starejšega sosedu, gospoda Avgusta pl. Dovjana. Pismo ga je bil povabil na kratek razgovor. Dovjan je pričakoval barona v stanovanju vrtnarjevem, ki je bil ob enem nadzornik okrog ležečega posestva. Ko se je pripeljal baron, šla sta v gorko zakurjeno gosposko sobo.

„Ni bilo težko uganiti,“ reče Dovjan, „čemu da pridete iz mesta sem vkljub tako slabemu vremenu. Če pa menite, da boste tu izvedeli kaj več kakor ste izvedeli iz poslanega vam pisma, se jako motite, ljubi sosed.“

„Le počasi, gospod Dovjan,“ reče baron in slači kožuh, „bomo že videli kako in kaj. Jaz bi se prepričal rad na lastne oči, kaj je na stvari. Pred vsem vas vprašam: ali nima gozdar nikogar na sumu, ki bi bil učinil to zlodejstvo?“

„Ne, žal, ne! Enkrat v mraku je gozdar sicer videl neko senco med drevesi, ki je pa izginila, kakor hitro se je približal, in nič ni mogel razločiti, kdo bi bil.“

„Ali je pokončanih veliko dreves?“

Jako mnogo, in sicer najlepše mlade jelke; zasekane so prav do mozga, tako da morajo poginiti.“

„Ali so divji lovci tod naokrog?“

„Da, so, toda jaz ne uvidim, zakaj bi divji lovec kvaril drevesa, ki mu pogosto dobro služijo, kadar mora bežati. Tudi nima divji lovec časa za tako delo, preveč se mu mudi s plenom, da uide zasledujočim ga logarjem.“

„Imate popolnoma prav! Torej mora biti kdo drugi, ki poškoduje drevesa iz same hudobije.“

„Ne dvomim! Imam vam pa povedati še nekaj, kar se tiče vaše vile. Zada na vrtu imate podzemsko jamo, katero ste imenovali Katulovo jamo —“

„Seveda! Bil sem na prelepem otoku v Gardskem jezeru, na katerem so jame starorimskega pesnika Katula. In te so mi ostale v spominu tako močno, da sem na svojem novem tukajšnjem posestvu dal napraviti Katulovo jamo.“

„To ste mi, gospod baron, že enkrat pripovedovali. Torej ta Katulova jama je znotraj — deloma — podrta . . .“

„Ni mogoče! O tem mi vrtnar ni nič povedal.“

„Dejal je, da je to opazil šele danes zjutraj.“

„In Herkules, veliki pes, se ni zmenil za dotične ljudi?“

„Tega bi tudi ne mogel umeti, ako ne bi bil rekel vrtnar, da je bil s psom v gozdu iskat, kdo da kyari drevesa; med tem časom se je bržkone zgodilo.“

Baron Viljem nekaj časa pomišlja, potem prav živo pogleda svojega sosedu in mu reče:

„Gospod Dovjan! Kakšen vtis napravi na vas moj vrtnar?“

„Hm, posebnega ne opazim nič. Vsaj po zunanje je miren, resen mož nekoliko otožnega lica. Ljudje pravijo, da je socialni demokrat ali da je vsaj bil. Pa to ni še dovolj povoda, da bi mislili o njem slabo.“

„Mi niti ne pade v glavo! Recimo, da je res socialni demokrat, zato menda še ni lopov, če že ni lopov sam na sebi. Kaj menite?“

„Gotove sodbe o tem ne morem izreči. Vendar ga pa morate vi, gospod baron, poznati boljše nego jaz, ker ste mu zaupali tako odgovorno službo. Celo zimo je skoraj sam v vili. Le stara Liza je tu, ki je pa par mesecev sem že precej bolehnna in večino časa preleži v postelji.“

„Filipa mi je priporočil eden mojih znancev, in zato sem ga vsprejel; natančneje ga nisem poznal. Pa kakšen vzrok naj bi imel, uganjati tako hudobijo? Ali morebiti kaj sumite?“

„Prav čisto nič ne, res ne. Gospod baron, ako hočete Filipa osumiti, morate imeti bolj zadostnih vzrokov nego je sedanje obnašanje vrtnarjevo!“

Že dobro, že dobro! Sem samo tako mislil. Dandanes mora biti človek pripravljen na vse. Vzemite le v roko kak časopis in brali boste morije, poboje, sleparije, goljufige brez konca in kraja in take, da bi se zdele človeku kratkomalo nemogoče. Ali ni res? Velikega dela človeštva se je lotila neka blaznost, neka strašna blaznost, da hočejo izpodkopati vse temelje državnega reda in sploh vse človeške družbe. Mnogo ljudij je kar prepojenih s slepim sovraštvom in divjajo zoper vse obstoječe, ne da bi vedeli zakaj, čemu, kako. To so ljudje, ki ne morejo prenašati, da ima kdo drugi kaj, ki sovražijo vsacega, ki ima boljšo suknjo in katerokoli službo ter se more najesti do sitega. Verjemite mi, gospod sosed, so ljudje po svojem mišljenju hujši ko zverine. To je nekaka — dejal bi podzemski sodrga, ki preti vsaki in vsej nadzemski družbi. Od nje prihajajo nečuvna zlodejstva, da dobromislečemu človeku kar zagomaze mravljinici po udih.“

„Anarhisti.“

„V gotovem pomenu pač; pa ne ravno zapisani privrženci anarhističke stranke, ki ima neko — sicer jako pogubonosno — politično načelo in naziranje: vse razdrobiti. Ljudje, katere jaz menim, sledé nekemu satanskemu nagonu in delajo res iz same hudobije. Razumete?“

„Razumem, zverji so v človeški podobi.“

„S tako zverino imamo opraviti ravno v našem slučaju, menim jaz.“

„Bržkone, morebiti je pa tudi kak norec.“

„Ne; tega bi bili že zasačili. Človek, ki tu uganja svoja zlodejstva, pa je surov, hudoben, a tudi silno zvijačen. Toda, prijatelj, dovolj je besedij, na delo!“

„Pa kaj hočete storiti, gospod baron?“

„Iskati, zasledovati, preiskavati in morebiti pridemo zlodejcu na sled. Grem najprvo k jami; greste z menoj?“

„Prav rad.“

„Torej dobro — pojdiva, pa kar precej!“

(Dalje prihodnjic.)

Domače vesti.

(Listnica upravnistva.) Že večkrat smo na tem mestu sporočali, da se nova naročila na Dol. Novice po dopisnici ne izvršujejo. Vsakdo ve, da stane list za celo leto 2 K in za pol leta 1 K naprej poslano.

(Zlato mašo) je obhajal mil. g. prošt Franjo Dovgan v Metliki prav na tistem in skromno, ali vsaj tako je hotel obhajati jo. In še to, s čemur ga je iznenadila ljubezen zvesto udanih mu src, mu je bilo preveč v njegovi ponižnosti. Dne 20. m. m. se je zbralo 28 duhovnikov — večinoma bivši kaplani njegovi — v njegovi gostoljubni hiši. Le nekako prevarili so ga, da je imel ob polu 8. uri sv. mašo, med katero je domači zbor kaj lepo popeval. Duhovniki so ga potem počastili s prav primernim in lepim darilom. Dobil je tudi mnogo

mного pismenih in brzajavnih čestitk, sv. Oče pa ga je imenoval tajnim kamornikom. Tudi v nedeljo potem, 23. m. m., ko je bila v Metliki kanonična vizitacija in birma, se je zbralo dokaj gospodov pri obedu, ki so slavili gospod zlatomašnika. Vsa slavnost je bila sicer priprosta, brez svetnega hrupa in šuma, a zato tembolj ljubka in pristrčna. Vsi mnogoštevilni prijatelji in znanci daleč in blizu so se radovali ž njim ter mu želeli vsega dobrega. Uslušal jih Bog, da živi „belokranjski prelat“ še mnoga, srečna leta!

(Osebná vest.) Gosp. dr. Francišek Detela, šolski svetnik in c. kr. ravnatelj višje gimnazije v Rudolfovem, je vpokojen na lastno prošnjo. Pri tej priliki mu je bil podeljen naslov vladnega svetnika. — Najbolj zagrizeni nasprotnik mora gospodu svetniku priznati poleg mnogoobsežne učenosti najnatančnejšo vestnost ter neumorno vsestransko delavnost na šolskem polu, bogato venčano z mnogoštevilnimi najlepšimi uspehi v korist zavoda in učeče se mladine, kateri je bil očetovsko dober in moder vzgojitelj. In temu dosledno mora vsakdo priznati, da so ga vladni krogi s tem imenovanjem krivično prezrli. Seveda, ko bi bil protiverskega mišljenja in neznčajne nedoslednosti, potem bi bil zadobil odlikovanje kolikor le mogoče visoko. Pri nas res prav nič več ne veljajo vrline in delo, ampak le strankarstvo in osebne zveze pomagajo temu ali onemu višje. Duh časa! Mož, kdor mu klubuje in gre za svojimi vzori in dolžnostimi neustrašeno dalje! Ta osebna zavest gospoda svetnika in to odkrito priznanje vseh, ki ga imajo čast poznati, je zanj največje in najlepše svetno odlikovanje. Dal Bog, da je uživa še dolgo!

(Visok obisk.) General usmiljenih bratov, preč. g. P. Kasijan Gasser je obiskal bolnico v Kandiji. Prišel je preko Zagreba-Brežic iz Ogrskega, koder je imel vizitacijo po tamošnjih samostanih.

(Podeljena je župnija) Stari trg pri Poljanah č. g. Francišku Zupančiču, kuratu na Ustju.

(Podeljena je župnija) v Mokronogu tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Henriku Bukowitz.

(Osebná vest.) Inženir g. Leon Bloudek je imenovan za višjega inženirja; stavbinski adjunkt g. Ivan Pacak je pa imenovan za inženirja za državno stavbinsko službo na Kranjskem.

(Umrli je) 15. m. m. učiteljica gđ. Hema Zajec, hčerka g. nadučitelja v Vel. Gabru pri Št. Vidu na Dolenjskem. Pokojna je službovala kratek čas v Fari pri Kostelu, v Gribljah na Belokranjskem in v Žuženberku, koder se jo je lotila bolezen, ki jo je spravila v cvetu let — 25 let ji je bilo — v grob. Tiha in blaga gospodična je uživala povsod spoštovanje, čemur je pričal njen pogreb. N. v. m. p.!

(Umrli je) v Št. Rupertu Anton Kos, star nad 80 let. Predno je umrl, je hodil še po sobi.

(Zahvala.) Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Novem mestu izreka najsrčnejšo zahvalo vsem cenjenim damam in gospodom, kateri so požrtvovalno sodelovali pri veselici v korist družbe sv. Cirila in Metoda na Müllerjevem vrtu dne 9. septembra t. l., istotako J. Krajčevim nasl. za blagodušno darovane tiskovine in slavnemu občinstvu, ki je v blagi namen veliko darovalo ter pripomoglo, da se je dosegel v vsakem oziru lep uspeh.

(Zahvala.) Običajna veselica na korist dijaškim podpornim društvom, ki se je vršila 22. septembra, se je v vsakem oziru nad vse sijajno obnesla. Kako velik, da je bil uspeh se razvidi iz tega, da so poslali okoli 400 K čistega prebitka društvom. Nemogoč pa bi bil ta uspeh brez vsestranskega požrtvovalnega delovanja rodoljubnih krogov. Nad vseugodni gmotni uspeh izvira pred vsem iz dohodkov krasno aranžirane bufete, prirejenega pod spretnim vodstvom gospe dr. Schegulove, gosp. Vekosl. Skale, Filipine Smola, Jakobine dr. Žitkove, Jeanette Gandini, in gospodičen Beti Mechora, Neti Mayr, Angele Smola in Mileve Lavrenčič. Za uspeh igre se imamo zahvaliti sodelujočim damam: g. prof. Reisnerjevi in gospicami Milevi Lavrenčič in Fridi Vavpotičevi. Istotako izrekamo zahvalo vsem pri koncertu sodelujočim muzikom, gg. koncertnima mojstroma R. Hachli in I. Hladniku, dalje gđ. Milevi Lavrenčič, gg. Kozina, Kastelic in Schiffrer. Srčna hvala tudi g. Zurcu kot načelniku užitninskega zakupa za blagohotno izkazano naklonjenost. Končno srčna zahvala tudi

vsem onim, ki so tako obilno darovali za bufet, dali preplačila in sploh z mnogobrojnim posetom pripomogli k tako častnemu gmotnemu uspehu. Če se komu pomotoma ni dostavilo povabilo, naj nam to blagohotno oprostí.

Novomeški akademiki.

(90 letnico) obhajal je dne 24. septembra t. l. Mihael Knafelc, posestnik v Šmihelu pri Novem mestu. Rojen je bil l. 1816. — Občespoštovanemu starčku želimo od srca še nadalje prav čvrstega zdravja, da bi zamogel ravno tako čil in vesel obhajati še tudi svojo 100 letnico.

(Birma.) Prevzvišeni gospod knezoškof se je vrnil v terek z vizitacije in birmovanja v dekaniji semiški. — Birmancev je bilo v posameznih župnijah: Adlešiči 124; Črnomelj 342, Dragatuš 160, Metlika 403, Planina 40, Podzemelj 272, Preloka 72, Radovica 90, Semič 312, Suhor 146, Vinica 239, Vrh pri Vinici 30.

(Preložena cesta) od Jugorja do Hrasta je že izročena prometu. Dva velika klanca, pokora vseh voznikov, sta s to novo cesto odpravljena.

(Vse bo dražje!) Časopisi zadnjih dni so prinašali vedno in vedno vesti: podražilo se bo železo, mlo, sveče, premog, čokolada, rokavice, bakreni in svinčeni izdelki i. t. d. Torej draginja na vseh koncih in krajih!

(Slana) je 26. m. m. mnogokje po Dolenjskem uničila ajdo. Na Dunaju, Semeringu in drugod je padel tisti dan sneg.

(Ponarejevalca denarjev) so prijeli Antona Jakliča, ki se je te dni vrnil iz Amerike; pomočnik mu je bil Martin Grm iz Dobrave, sodni okraj Trebnje, katerega so zasačili na škocijanskem semnju. Ta je pa potem izdal svojega sina tudi kot soudeleznika.

(Zbornik civilnopravnih zakonov.) Opozarjamo na inserat v današnjem listu. Iz prvih 30 pol prve knjige, ki so nam bili na vpogled, pristavljamo, da je gradivo jako obsežno in vsestransko. V sodnem pravilniku obsegajo določila o pristojnostnih mejah med raznimi oblastvi nad tri drobno tiskane pole. Posamezni oddelki so: bogoslužje, cerkev in duhovniška vprašanja, ceste, davščine, domovinstvo, drvarščina, Kras in njegovo pogozdovanje, gasilstvo, lovstvo, škoda po njem in divjačini, obveznosti občin in proti njim, plemstvo, poljska okvara, pošta, privilegiji in patenti, mezdne pogodbe, razglasitve, ribištvo, šolstvo, vinarstvo, uradništvo, ustanove, vodopravne stvari, vojaštvo, zdravstvo in zavarovanje, zemljiška bremena, njih razdelba in zložitve, železništvo in živinarstvo. V dodatkih so prevedena prvič na slovensko vsa določila o državnem sodišču in velik del o konzularnih sodiščih. Pri uvodnem zakoniku o civilnopravnem redu so vpleteni zakoni in ukazi o finančni prokuraturi, o delavskih zaznamovalnicah proti nezgodam in o bolniških blagajnah, o borznih in drugih razsodiščih, o hranščinah in potnini sodnih organov, o prisežnih obličnostih itd. — Civilnemu pravnemu delu so vpletena podrobna določila v sodnih pisarnicah, o pravici ubogih, z dotičnimi obrazci in enako. Že iz dosedaj natisanih pol lahko sklepamo, da se „Zborniku“ ne bode sramovati enakim delom v drugih jezikih, da so pa oddelki, ki se tičejo slovenskega in jugoslovanskega ozemlja, sestavljeni gotovo še temeljiteje. Tvarina, zbrana v drugi knjižici, govori sama, kako jo potrebujemo v našem gospodarskem in političnem življenju. Cena knjigam je imenovati primerno nizka.

(Kmetijsko gospodarstvo.) To je najnovejša kmetijska knjiga, katera je izšla v drugem natisu v zalogi Zvezne trgovine v Celju. Spisal jo je pristav kmetijske šole na Grmu V. Rohrmann. S to knjigo napeljuje pisatelj gospodarje, kako jim je v sedanjem času gospodariti s premoženjem, da se premoženje ohrani in pomnoži in da se dobi iz posestva kolikor mogoče veliko dohodka. Najprej govori knjiga o različni vrednosti kmetijskih posestev, o povečanju in zboljšanju posestev, o nakupu in zakupu posestev, potem kako je gospodariti z orodjem in živino, kako s pridelki in denarjem. Pri prodaji kmetijskih pridelkov opozarja pisatelj povsod na važnost družnega delovanja in naveda raznovrstne zadruge, ki pospešujejo prodajo in olajšujejo nakup kmetijskih potrebščin. V drugem poglavju obdeluje pisatelj kmetijsko delo in opozarja gospodarje, kaj jim je spričo pomanjkanja delavcev in poslov in spričo draginje delavnih močij ukreniti. Obsežno se raz-

pravljajo v knjigi uredba gospodarstva, v kateri se nahajajo navodila, kako je urejati poljedelstvo, živinorejo, vinogradništvo itd. Potem sledijo gospodarski preračuni, ki kažejo, kako se ena ali druga stvar izplača in slednjič se razpravlja kmetijsko knjigovodstvo, ki navaja gospodarje k rednemu zapisovanju dohodkov in stroškov in k izračunjenju čistega dohodka. Knjiga ima vseskozi mnogo poučne in času primerne vsebine in zato jo prav toplo priporočamo našim gospodarjem in kmetijski mladini. Knjiga se dobi v lični platneni vezavi pri J. Krajcu nasl. v Novem mestu po 1 K 60 h.

(Vabilo.) Odbor „Dolenj. Sokola“ priredi povodom odhoda telovadnega načelnika brata Fran Gregorčica v torek 2. vinotoka t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani g. Windischerja v Kandiji prijateljski večer. Vabljeni so vsi člani, njih družine in prijatelji Sokolstva. Iz posebne prijaznosti sodeluje salonski orkester pod vodstvom g. kapelnika Hachle.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

— (Vinarski shod in vinarska razstava) se priredita o priliki sadnega semnja v Ljubljani konci meseca novembra. Opozarjamo na to vse naše vinogradnike. Razstava bo ob enem tudi vinski semenj.

— (Cena umetnih gnojil) je letos v Ljubljani ravno taka kakor je bila lansko leto. Kmetijska družba prodaja 100 kg Tomasove žlindre 16 odstotne po 5 K 80 h in 18 odstotne po 6 K 40 h. V Novem mestu je bila cena seveda dražja zaradi voznih stroškov iz Ljubljane do Novegamesta in zaradi nadrobne prodaje. Prodajala se je Tomasova žlindra 16% po 7 K in ravno to ceno je bilo plačati tudi za kajnit. Letos bo mogoče to ceno znižati, ako se umetna gnojila skupno naroče, ker jih bo podružnica v celih vagonih ceneje dobila in ker bodo tudi stroški nadrobne prodaje manjši. Opozarjamo pa zlasti vse ude kmetijske družbe, da se pravočasno oglasijo z naročili.

— (Najboljši čas za pripuščanje svinj) Svinje se navadno po dvakrat na leto pripuščajo in sicer tako, da dobimo praseta v zgodnji pomladi, meseca marca, in drugič v poznem poletju oziroma v pričetku jeseni, meseca septembra. Ker traja brejost svinj okroglo po 4 mesece (3 mesece, 3 tedne in 3 dni) je za spomladno skotitev najbolje, ako vodimo svinje meseca novembra po plemenu, kajti v tem slučaju dobimo spomladno gnezdo meseca marca. V drugič jih je pa pripustiti dobra dva meseca pozneje, tedaj mesca maja.

— (Če plemena svinja ne kaže spolnega nagona) ali če se ne buči, kakor navadno pravimo, potem se priporoča, da ji dajemo nekaj dni po eno pest konopnega semena v klajo. Ravno to se priporoča tudi pri mrjascih, ki ne kažejo spolnega nagona.

— (Jesensko gnojenje travnikov in deteljišč) naj se izvrši kakor hitro prenehamo s pašo ali pa po prvem snegu. Po snegu je zaraditega dobro trositi umetna gnojila, ker jih po snegu lažje enakomerno raztrosimo in ker jih snežnica dobro spravi v zemljo. Neobhodno potrebno pa to seveda ni, saj trosimo pepel tudi spomladi, ko ni snega in je trošnja umetnih gnojil prav tako delo kakor pepelenje.

— (Trokar za vbod napete živine.) Trokar je malo bodalce, ki se rabi namesto noža za vbod vampa, ako živino nevarno napenja. Tako bodalce bi morala imeti vsaka vas. S trokarjem se napravi rana, ki se lažje zaceli, kakor ona z nožem. Ravno tako se priporoča imeti v vsaki vasi eno požiralnikovo cev, ki se rabi v začetku napenjanja, navadno s prav dobrim vspehom. Obe pripravi bi morali imeti pri rokah, da se pomaga živini, ako se je preobjela. Ali če pogledamo po naših vaseh, nimamo ne ene ne druge priprave in če pride nesreča, pa stojimo brez pomoči, ali si moramo pa v skrajni sili pomagati s kuhinjskim nožem. Kaj bi se temu ne dalo odpomoči? Požiralnikove cevi in trokarje prodaja Kmetijska družba v Ljubljani, in sicer prve po 10 K, trokarje z dvema nožnicama pa po 5 K.

— (Hlevski gnoj na starejši lucerni.) Pri nas je navada, da gnojimo lucerno s hlevskim gnojem. To je sicer

dobro ali precej potratno in neprimerno gnojenje. Po hlevskem gnoju se hitro pokaže trava, ki izpodriva lucerno. Lucerna potrebuje fosforove kisline in kalija, in zato je najbolje, ako ji gnojimo z umetnimi gnojili ali pa s pepelom.

— (Kako velika bodi gnojnična jama?) Velikost gnojišča in gnojnične jame se ravna po številu živine. Pri gnojišču računamo, da je treba za eno odraslo glavo goveje živine po 3 do 3 in pol štirjaških metrov prostora, v gnojnični jami ga je treba pa najmanj eno tretjino kubičnega metra. Mlado goved in prašiče je treba seveda primerno upoštevati.

— (Proti krompirjevi gnilobi) se varujemo na ta način, da krompirja ne stavimo v prevelike kupe in da skrbimo za zdrave, zračne, suhe in hladne kleti. Gorke in vlažne kleti pospešujejo gnilobo. Take kleti je treba pridno zračiti. Dokler ni mraza, se puste okenca tudi čez noč odprta, da vhaaja vlažnost, ki se razvija iz krompirja, ko se poti. Krompir, ki rad gni, naj se tudi po potrebi prebira. V vlažni kleti je dobro potrošati po tleh apneni prah.

Razne stvari.

* (Občinska uprava), ki izhaja vsacega 5. in 20. dne meseca ter stane za celo leto 8 kron, poučni stanoški list županom, občinskim tajnikom, občinskim svetom in drugim javnim organom, urednik dr. V. Ravnihar, je prešel sedaj v last na novo ustanovljene „Kmetske županske zveze“ na Kranjskem.

* (Ponesrečeni orožniki.) Za časa, ko se je vračal prestolonaslednik iz Pulja na Dunaj, so ponesrečili, kolikor doslej znano, štirje orožniki. Vsa proga je bila zastražena z orožniki. Pri postaji Podgorje v Istri je kontroliral stražmešter Novotny straže na progi okoli 9. zvečer. Bila je tema, dež, hudo vreme z vetrom. Padla mu je puška na železniški tir, ko jo je pobiral, ga je pograbil vlak ter raztrgal; vlaka v nevihti ni opazil. Povožen je bil neki orožnik pri D. vači, drugi pri Zidanemmostu, pri Brezovici blizu Ljubljane pa postaje vodja Kodrič, ki je sedaj v ljubljanski garnizijski bolnišnici.

* (Nenavaden testament.) Najdaljši dosedaj znan testament je napisal angleški pastor Hulsen, ki je na 400 straneh navadnega poslovnega papirja zapustil vso svojo imovino vseučilišču v Cambridgeu. Do leta 1905. je bil znan kot najkrajši testament nekega Angleža, ki je zapisal: „Gospa N. ima vse, kadar umrjem.“ Sedaj ga je prekosil Anglež Thurn v Streathamu, ki je zapisal in podpisal: „Vse materi.“ Sodnik je ta testament priznal za veljavnega. Zapustil je 160 000 mark (1 marka = 120 K). Poln sarkazma je sledeči testament nekega Angleža: „Moji ženi, ki je postala vsled moje neumnosti moja boljša polovica, in ki je s priznano eneržijo vlačila moje dobro ime v blato, zapuščam letnih 5 funtov šterlingov (120 K), ki se ji morajo izplačati v najmanjših bakrenih novčičih. Nadalje naj dobi brezplačno prepis mojega prvega, sedaj sodnijsko razveljavljenega testamenta, v katerem sem jo bil postavil za univerzalno dedinjo svojega premoženja 130.000 funtov šterlingov (3.120.000 K).

* (17.000.000 K so stali letošnji cesarski manevri) v Šleziji. Udeležilo se je manevrov 26.400 ljudi. Ušlete so v gorenji svoti tudi oškodnine. Koliko so porabili vojaki pri tem še svojega denarja, ni nikjer zaračunjeno.

* (Kako plačujejo države svoje vladarje. — Nemški cesar dobi na leto 18.840.000 K, avstrijski 18.600.000 K, italijanski kralj 15.247.000 K, angleški kralj 11.280.000 K, španski kralj 9.031.000 K, belgijski kralj 4.320.000 K, portugalski kralj 3.960.000 K, švedski kralj 1.775.000 K, nizozemska kraljica 1.632.000 K, srbski kralj 1.520.000 K, danski kralj 1.356.000 K, grški kralj 1.272.000 K, norveški kralj 750.000 K, knez črnogorski 200.000 K, nadvojvoda luksemburški 990.000 K, predsednik francoske republike 1.140.000 K, predsednik amer. zed. držav 360.000 K. Iz teh so izvezeti vladarji samodržci, kateri dobivajo: car ruski 42.000.000 K, sultan turški 20.000.000 K, kitajski cesar z dvorom 45.000.000 K, (Mikado (cesar japonski) 13.000.000 K.

* (15krat je udarila strela) v Rovtah pri Logatcu 11. m. m. popoldne okoli 5. ure; a k sreči ni nikoli užgala. Zadela je le skale in drevesa. Nato se je usula silna toča.

* (Tudi milionarji niso srečni.) Rockefeller, ki je bival na letovišču v Compiègne na Francoskem, je večkratni milijonar. Človek bi sodil, da je presrečen ta mož, ali ni; kajti ima bolan želodec tako, da trpi obilo. Cel milijon je ponudil, da bi se dobil zdravnik, ki bi mu djal drug želodec v telo, ali doslej se še ni oglasil tak zdravnik.

* (Nova določila za orožne vaje deželnih brambovcev.) Leta 1907 opuste pri deželni brambi dosedanja način orožnih vaj. K orožnim vajam vpokličejo brambovce deželnih strelcev in brambovce polka št. 1: 15. aprila, 15. majnika, 15. junija, 15. julija, 15. avgusta; v ostalih polkih pa: 15. marca, 15. aprila, 15. maja, 15. junija, 15. julija. Za končne vaje se vpokličejo brambovci sredi avgusta. Vsak k orožni vaji pozvan brambovec sme naznaniti do 31. decembra t. l. po občini čas, kdaj želi, da gre k orožnim vajam in naj se po možnosti ozira po njihovih željah. Od srede julija do srede avgusta smejo pozvati k vajam le moštvo, ki se zgledi prostovoljno.

* (Srečen godec!) Godci so sicer vedno veseli, a rado jim primanjkuje cvenka. Izjema v godčevskem stanu je slavni češki godec Jan Kubelik. Najprej si je prigodel veliko premoženje, potem se je bogato oženil, zdaj je kupil v Arizoni v Ameriki precejšen kos sveta in — kmalu se je pokazalo, da je v zemlji veliko zlata. Že ponujajo Kubeliku mnogo milijonov dolarjev za tisti svet. No, pa naj še kdo reče, da godcu vedno sreča laže! Pevcu že, godcu pa ne!

Prošnja.

Začetkom šolskega leta se mi je zopet nabralo veliko število dijakov, ki jih je treba v dijaški kuhinji preskrbovati. Opoldne jih dobiva skupno hrano 65 zvečer pa 54. Zato se zaupno obračam do dobrih src z milo prošnjo, naj stari dobrotniki ne pozabijo naših dijakov, marveč naj blagovolijo še novi priskočiti, da se bo mogla podpora redno vršiti. Prav posebno pa prosim podpore z živili. Prav mi pride vse, kar koli uživajo ljudje. Gospod Bog je dal letos pri nas prime-roma dobro letino; skažite se hvaležne s tem, da pomagata potrebnim. Potrebni pa so brez dvoma ubogi dijaki. Jako bi bil hvaležen, ako bi se v bližini Novega mesta kaj nabralo za kuhinjo. Ljudje, dobri naši ljudje, male darove radi dajo, če se jim nudi prilika. Iz mnogih malih daril pa se mnogo nabere. Dobrotnikom bodi plačnik dobri Bog!

Dr. Jos. Marinko.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

G. Možina Fr., posestnik 1 K. Vleč. g. Ig. Šalehar, župnik 10 K. Vleč. g. A. Kukelj, župnik 10 K. Vleč. g. Jan. Dobnikar, župnik 40 K. Vleč. g. Jan. Plevanič, župnik 10 K. Vleč. g. Martin Poljak, župnik 4 K. Gpdč. N. Rome 10 K. P. g. kanonik A. Fettič-Frankheim 10 K. Vleč. g. dekan Fr. Schweiger 10 K. Vleč. g. kaplan B. Bartel 5 K. Vleč. g. kaplan A. Lavtar 10 K. Vleč. g. duh. svetnik Mih. Saje 5. Po g. dr. J. Schegula neka kazenska zadeva 50 K. G. Fr. Zupančič, posestnik v Mirni Peči 10 K. Po g. dr. K. Slaneu od neke pravde 20 K.

Dr. J. Marinko.

Loterijske številke.

TRST, 15. septembra	46	49	75	36	62
GRADEČ, 22. septembra	44	34	31	66	71
TRST, 29. septembra	8	63	81	15	17

Tržne cene dne 1. oktobra 1906 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	66	Leča	11	71
Rž	12	36	Bob	9	76
Koruza	12	68	Ajda	12	36
Oves	6	50	Proso	11	4
Ječmen	11	71	Soršca	13	—
Krompir	5	20	Lan	14	16
Fižol	11	71	Jajca po 9 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

Razglas.

Podpisano mestno županstvo proda iz svoje hoste v Cegelnici pri Rudolfovem, nedaleč od novomeškega kolodvora

300 hoj ali smrek

in sicer po kosih, katera drevesa so za prodajo že zaznamovana. Razpisujejo se v to svrhu ponudbe, ki naj se vložijo pri podpisanem županstvu do

3. oktobra 1906.

Tem ponudbam je priložiti 10 % varščine v gotovini, branilnih knjižicah ali veljavnih vrednostnih papirjih.

Vsakdor, ki hoče vložiti ponudbo, si lahko zaznamovana drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pauličem, ki stanuje v Cegelnici.

Mestna občina ni vezana sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik na svojo ponudbo do 15. oktobra 1906, kar se ima v ponudbi omeniti.

Pogoji glede plačevanja kupovine in kedaj je spraviti les iz hoste kakor tudi drugi pogoji izvejo se v mestni pisarni v Rudolfovem ter ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vsi pogoji znani in da se jim podvrže.

Rudolfovo, dne 14. septembra 1906.

(197-2-2)

Mestno županstvo.

ZBORNIK

civilnopravnih zakonov za dežele zastopane v drž. zboru
izide v naši tiskarni meseca oktobra t. l.

Ta zbornik, ki ga je uredil s pomočjo domačih pravnikov dr. E. Volčič, obsega, poleg sodn. pravilnika in civ. pravnega reda z uvodnima zakonoma, tudi vsa druga določila, ki se stikajo s to stvarino. Ta knjiga bo po svoji uredbi v korist ne samo pravniku, temuč vsakemu, ki ima posla s sodišči v teh stvareh. Knjiga ima krog 900 strani, papir je najfinejši, tisek razločen. — Predplačniki dobe knjigo nevezano za 5 K 50 h, popolno v platno vezano za 6 K 50 h; poština stane vselej posebej 50 h.

Isti čas izide v posebni knjižici: odvetniška tarifa in sodne pristojbine (koliki) ter jezikovne naredbe za sodišča v okoliših nad-sodišča graškega, tržaškega in zadrškega. Za predplačnike bode cena ti knjigi 1 K 40 h, s poštino 1 K 60 h; predplačniki obeh knjig plačajo le 50 h poštine.

Predplačila so nam pošiljati samo do 20. oktobra t. l.; kasneje bodo knjige naročati le pri knjigotržcih po znatno višji ceni.

J. Blaznika nasl., tiskarna in lit. zavod
v Ljubljani, Breg 12.

Naročnike in naročnino sprejema tudi do 20. oktobra t. l. knjigarna
(202-2-1) J. KRAJEC NASL. v Novem mestu.

Lepo prostorno stanovanje

z vsemi pritiklinami se odda pod ugodnimi pogoji mirni stranki. Kje pove upravništvo „Dol. Novic.“ (188-0-3)

Za okraj Črnomelj išče se

potnik.

Prednost ima umirovljenec in sicer kakovi orožnik. (212-3-1)

Vpraša naj se pri JAX, Ljubljana, Dunajska cesta.

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinj!

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvodnje priljubljeni vonj in dobri okus zrnate kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime KATHREINER in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno — znamko »Župnik Kneipp«.

Staro zlato in srebro Staro

kupuje po najvišjih cenah (207-6-1)
AOJZIJ RAJEC, urar v Rudolfovem, Glavni trg 85. (Kranjsko.)

Hiša št. 84. v Mokronogu na Dolenjskem se
proda, obstoječa iz 6 sob, kuhinje, kleti
in shrambe; pripravna za stanovanje.
(203-2-1) Ugoden prostor za obrt. Zraven je tudi lep
: : : : : vrt za zelenjavo. : : : : :

Ugodna prilika!

Na Cirkiku, eno uro od Mirne proti Vel. Loki
na Dolenjskem je na prodaj

posestvo Prelesnikovo,

miri 14 johov in obstoji iz hiše št. 13, pri kateri je pod, hlev in svinjak sredi lepega sadnega vrta, tega se drži tri štuke dolga njiva, od 35—40 mirnikov posetve gladko brez kamna. Konec njive dva zaraščena gozda, okoli njive velika košenica za peto goveje živine rediti. Vsi tu navedeni deli se skupaj držé in je le ena parcela.

Vse to se kupi za 1600 gld., polovico tega je plačati takoj, druga polovica se lah^o obrestuje pet let s 5% obresti. (201-3)

Razkaže in pojasnila daje o tem
MIHA OMAHEN, trgovec v Višnji gori.

Dražbeni oklic.

E 445/6
9

Po zahtevanju »Prve dolenjske posojilnice« v Metliki zastopane po g. dr. Karolu Slancu v Rudolfovem bo dne 16. oktobra 1906 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 6 dražba zemljišč 1.) ul. št. 157 d. o. Rudolfovo in 2.) ul. št. 719 d. o. Dobindol, obstoječih ad 1. iz enonadstropne hiše na glavnem trgu v Novem mestu h. št. 63 pripravne za trgovino, ad 2. in iz gozda, plešivca, ki meri 1 ha 27 a.

Nepremičninama, ki ju je prodati na dražbi je določena vrednost na ad 1: 29.068 K; ad 2: 400 K.

Najmanjši ponudek znaša ad 1: 14.534 K; ad 2: 266 K 68 h pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnim (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji, v izbi št. 5 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnjih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišču spodaj oznamenjene sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. II.
dne 10. avgusta 1906. (310)

Franc Küssel trgovec v Novem mestu, Glavni trg — Glavni trg

••• naznanja, da je zraven svoje velike in bogato založene stare prodajalne •••
odprl v Oblakovi hiši na Glavnem trgu še drugo novo prodajalno,
s popolnoma novo zalogo blaga vsake vrste. — Izgotovljene obleke za moške in otroke.

Prodaja se le dobro blago po najnižjih cenah.
V mnogobrojni obisk se vljudno priporočuje sl. občinstvu. (211-3-1)

ŽENSKE LASE

(234-24-23)

zmešane in rezane, kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las naj se prepriča, da plačujem od zdaj vsekakor najvišjo ceno. Izdelujem vsa vlasuljarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem načinu. — V zalogi imam najfinejša mila svetovnoznane tvrdke H. Kielhauser, Gradec, kakor tudi znano Bergmannovo lilijino milo z znamko „dva rudarja“. Dišave za obleko in mnogo priznano tekočino Bay-Rum, katera rabi proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočujem **Ivan Svetec**, brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše).

(1-24-19)

prodajalne
se spoznajo
na
tej podobi,

v katerih se
dobivajo edino pravi
SINGER-jevi
šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni izvrstna prilika za potovanje je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki „Amerika“ 24.000 ton „Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton (kajor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami) foraj se enkrat večji

Pojasnita daje zastopnik: **Fr. Seunig**, Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Velika in lepa izbira **molitvenikov** je v prodajalni J. KRAJEC NASL. v Rudolfovem.

Gostilna **Ferlič**, Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7.

(131-0-7)

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10. — 5. ure.

300 smrek

(195-3-2)

od 15—64 cm debelih proda Alojzij Šali v Češči vasi šteč. 9.

Lepa prodajalna

***** z jedno sobo *****
je na glavnem trgu, v BERGMANN-ovi hiši za oddati
s 1. januarjem 1907. (208-3-1)

Dobro ohranjeni, glasovani

GLASPIJR (DÖRR)

se proda za 280 K na gradu Klevevž, pošta Šmarjeta na Dolenjskem. (206-3-1)

V najem se dá

vila MEDVED

(209-0-1)

Novo mesto.

Natančneje pri gosp. ANTON MEDVED-u v Novem mestu.

Pravilno poučevanje

italijanskega, francoskega in nemškega jezika
(tudi „Konversation“) v hiši ali zunaj hiše. (204-2-1)

Več v hiši Ključavničarske ulice št. 119 v Rudolfovem.

Dobro ohranjen klavir

se po jako nizki ceni proda pri (205-3-1)
Josipu Kaučič, organist in občinski tajnik na Toplicah.

Na e. kr.

obrtnem muzeju na Dunaju
in na obrtnem učilišču v
Ljubljani izprašani

podpisani vljudno naznanjam preč. duhovščini in vsem stanovom, da izdelujem talarje, salonske, kolesarske in navadne obleke jako solidno po zmerni ceni. (185-3-3)

Na razpolago imam krasne vzorce tu in inozemskih tovarn po zmernih cenah. Za solidno delo se jamči. Priporoča se v obilna naročila z vsem spoštovanjem
Jos. Paulin, krojač v Kandiji na Karlovski cesti.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v AMERIKO je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

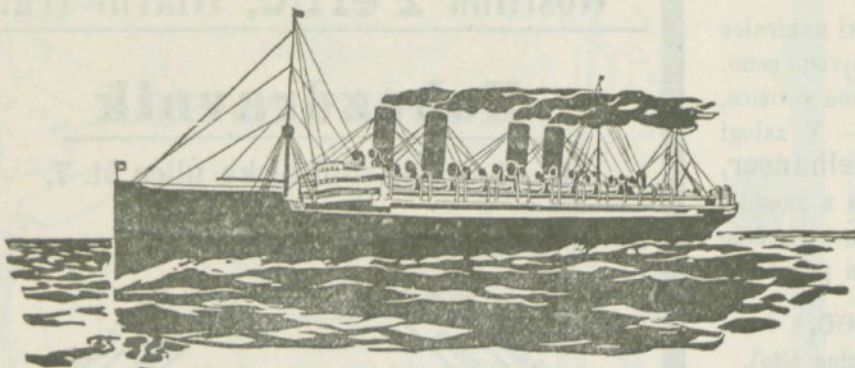
iz

BREMENA**NEW-YORK**

s cesarskimi brzoparniki: Kaiser Wilhelm II.,
 Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo
 5—6 dni.

Pozor! Berite!

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

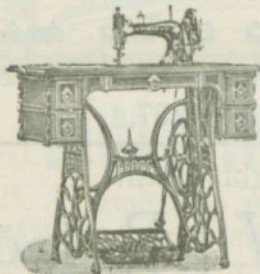
nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

(83-24-16)

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa, potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno.

Postrežba poštena, reelna in solidna. — Potnikom, namenjenim v zapadne države, kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston, Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

PFAFF

(130-24-7)

šivalni stroji

so najboljši za družinske potrebe, kakor: šivanje, vezenje in krpanje, nepresegljiv za obrtne namene, ter šivajo naprej in nazaj idoč. (Kugellager!)

Glavni zastopnik:

Franc Tschinkel,

Ljubljana, rotovski trg 9. — — — Kočevje, v gradu.

Posestvo,

(183-3-3)

obstoječe iz več njiv, gozda, travnikov, vinograda in sadnega vrta je na prodaj. Gospodarsko poslopje je v prav dobrem stanu. Cena približno 10.000 kron. Več pové lastnik Tomaž Muhič, vas Gradeje pri Beli cerkvi, zadnja pošta Šmarjeta.

Prodaja smrečinega lesa

v zelo znižanih cenah.

Prodaja se vsak drugi in četrti torek v mesecu pri tovarni na Gorjancu.

Večja oddaja lesa se preskrbi pri oskrbništvu Ruperčvrh. 198-24-2

Posebno znižane cene so za: hmelne late in špiravce.

Prodaja vina.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega belega, črnega in rudečega starega in novega vina, domače rakije, brinovca in finega namiznega olja iz oljk po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujmann,

(83-16-11)

vinogradnik in trgovec (Vodnjan Dignano-Istra).

(112-24-9)

**Tovarna strojev in železolivarna
 K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)**

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-biralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastonj in poštne prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič,** Dunajska cesta štev. 31.

